

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera întâi)

20 decembrie 2017 *

„Trimitere preliminară – Procedură de furnizare de informații în domeniul standardelor și reglementărilor tehnice – Legislație națională care precizează sau introduce o interdicție privind oferirea de jocuri, loterii și pariuri fără a dispune de o autorizație și care introduce o interdicție privind publicitatea pentru jocuri, loterii și pariuri oferite fără a dispune de o autorizație”

În cauza C-255/16,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Københavns byret (Tribunalul Municipal din Copenhaga, Danemarca), prin decizia din 19 aprilie 2016, primită de Curte la 2 mai 2016, în procedura penală împotriva

Bent Falbert,

Poul Madsen,

JP/Politikens Hus A/S,

CURTEA (Camera întâi),

compusă din doamna R. Silva de Lapuerta, președinte de cameră, și domnii J.-C. Bonichot, A. Arabadjev, S. Rodin (raportor) și E. Regan, judecători,

avocat general: domnul M. Bobek,

grefier: doamna C. Strömholm, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 11 mai 2017,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru domnii Madsen și Falbert, precum și pentru JP/Politikens Hus A/S, de S. MacMahon Baldwin și de M. Dittmer, avocat;
- pentru guvernul danez, de M. Wolff, de N. Lyshøj, de C. Thorning și de J. Nymann-Lindegren, în calitate de agenți;
- pentru guvernul portughez, de L. Inez Fernandes, de M. Figueiredo, de A. Silva Coelho și de P. de Sousa Inês, în calitate de agenți;
- pentru guvernul român, de L. Lițu și de R.-H. Radu, în calitate de agenți;

* Limba de procedură: daneza.

– pentru Comisia Europeană, de H. Tserepa-Lacombe, de Y. Marinova, de L. Grønfeldt, de U. Nielsen și de G. Braga da Cruz, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 26 iulie 2017,

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 1 punctele 1, 2, 5 și 11 și a articolului 8 alineatul (1) din Directiva 98/34/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 iunie 1998 referitoare la procedura de furnizare de informații în domeniul standardelor, reglementărilor tehnice și al normelor privind serviciile societății informaționale (JO 1998, L 204, p. 37, Ediție specială, 13/vol. 23, p. 207), astfel cum a fost modificată prin Directiva 98/48/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 20 iulie 1998 (JO 1998, L 217, p. 18, Ediție specială, 13/vol. 23, p. 282) (denumită în continuare „Directiva 98/34”).
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unei proceduri penale declanșate împotriva domnilor Bent Falbert și Poul Madsen, precum și împotriva JP/Politikens Hus A/S, cărora li se reproșează că au publicat anunțuri publicitare privind servicii de jocuri online oferite fără autorizație eliberată de autoritatea competentă, în cotidianul danez *Ekstra Bladet*, precum și pe site-urile internet ale acestui cotidian.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

- 3 Articolul 1 din Directiva 98/34 prevede:

„În sensul prezentei directive, termenii utilizați au următoarele înțelesuri:

1. «produs» – orice produs fabricat industrial și orice produs agricol, inclusiv produsele de pescărie;
2. «serviciu» – orice serviciu al societății informaționale, adică orice serviciu prestat în mod normal în scopul obținerii unei remunerații, la distanță, prin mijloace electronice și la solicitarea individuală a beneficiarului serviciului.

În sensul prezentei definiții:

- «la distanță» înseamnă că serviciul este prestat fără ca părțile să fie prezente simultan;
- «prin mijloace electronice» înseamnă că serviciul este transmis inițial și primit la destinație prin intermediul echipamentului electronic pentru prelucrarea (inclusiv arhivarea digitală) și stocarea datelor și este transmis integral, transferat și recepționat prin cablu, radio, mijloace optice sau alte mijloace electromagnetice;
- «la solicitarea individuală a beneficiarului serviciilor» înseamnă că serviciul este prestat prin transmiterea datelor în urma solicitării individuale.

În anexa V este prezentată o listă indicativă de servicii care nu fac obiectul prezentei definiții.

[...]

5. «norme pentru servicii» – cerințe de natură generală referitoare la inițierea și desfășurarea activităților de prestări de servicii în sensul [punctului] 2, în special prevederi referitoare la prestatorul de servicii, la servicii și la beneficiarul serviciilor, exclusiv normele care nu se referă în mod special la serviciile definite la [punctul] respectiv.

[...]

În sensul acestei definiții:

- o normă este considerată ca fiind destinată în mod special serviciilor societății informaționale dacă, având în vedere expunerea de motive și partea dispozitivă, aceasta are ca scop și obiect specific, în totalitate sau în unele din dispozițiile sale, reglementarea acestor servicii într-o manieră explicită și direcționată;
- o normă nu este considerată ca fiind destinată în mod special serviciilor societății informaționale în cazul în care aduce atingere numai într-o manieră implicită sau în mod accidental unor asemenea [servicii].

[...]

11. «reglementare tehnică» – specificațiile tehnice sau alte cerințe sau norme cu privire la servicii, inclusiv dispozițiile administrative relevante, a căror respectare este obligatorie, *de iure* sau *de facto*, în cazul comercializării, prestării unui serviciu, stabilirii unui prestator de servicii sau utilizării într-un stat membru sau într-o parte semnificativă a acestuia, precum și actele cu putere de lege sau actele administrative ale statelor membre, cu excepția celor menționate la articolul 10, care interzic fabricarea, importul, comercializarea sau utilizarea unui produs sau care interzic prestarea sau utilizarea unui serviciu sau stabilirea în calitate de prestator de servicii.

De facto, reglementările tehnice includ:

- actele cu putere de lege sau actele administrative ale unui stat membru care fac referire fie la specificații tehnice sau alte cerințe sau norme referitoare la servicii, fie la coduri profesionale sau coduri de practică, care la rândul lor fac referire la specificații tehnice sau la alte cerințe sau norme privind serviciile a căror respectare conferă prezumția de conformitate cu obligațiile impuse de actele cu putere de lege sau actele administrative menționate anterior;

[...]

- specificațiile tehnice sau alte cerințe sau norme referitoare la servicii în legătură cu măsuri fiscale sau financiare care afectează consumul de produse sau servicii prin încurajarea respectării acestor specificații tehnice sau a altor cerințe sau norme cu privire la servicii; specificațiile tehnice sau alte cerințe sau norme cu privire la serviciile în legătură cu sistemele de asigurări sociale la nivel național nu sunt incluse.

[...]”

- 4 Această directivă prevede la articolul 8 alineatul (1):

„În conformitate cu articolul [a se citi «sub rezerva articolului»] 10, Comisiei îi este comunicat, de îndată, de către statele membre, orice proiect de reglementare tehnică, cu excepția situației în care acesta transpune integral textul unui standard internațional sau european, caz în care este suficientă informația referitoare la standardul în cauză; de asemenea, acestea înaintează Comisiei o expunere a motivelor care fac necesară elaborarea unei astfel de reglementări, în cazul în care acest lucru nu a fost clarificat suficient în proiectul de reglementare tehnică.”

Dreptul danez

- 5 Articolul 10 din lov om visse spil, lotterier og væddemål (Legea privind jocurile, loteriile și pariurile, denumită în continuare „Legea privind jocurile”), în versiunea aplicabilă litigiului principal rezultată din lov nr. 204 om ændring af lov om visse spil, lotterier og væddemål og andre love og om ophævelse af lov om væddemål i forbindelse med heste- og hundevæddeløb (Legea nr. 204 de modificare a Legii privind jocurile, loteriile și pariurile și a altor legi și de abrogare a Legii privind pariurile pe cursele de cai și de câini) din 26 martie 2003 (denumită în continuare „legea de modificare”), are următorul cuprins:

„1. Se aplică o amendă sau pedeapsa cu închisoarea de până la șase luni oricărei persoane care, în mod intenționat sau printr-o neglijență gravă:

- 1) comercializează jocuri, loterii sau pariuri pe teritoriul național fără a deține o autorizație în conformitate cu articolul 1,
- 2) intermediază participarea la jocuri, loterii sau pariuri care nu intră sub incidența autorizației prevăzute la articolul 1.

[...]

3. Se aplică o amendă oricărei persoane care, în mod intenționat sau printr-o neglijență gravă:

[...]

- 3) face publicitate jocurilor, loteriilor sau pariurilor care nu au fost autorizate în conformitate cu articolul 1.”

- 6 Potrivit articolului 1 alineatul 1 din Legea privind jocurile, ministrul finanțelor poate elibera o autorizație privind jocurile, loteriile sau pariurile, care nu poate fi acordată, în temeiul articolului 2 alineatul 1 din legea menționată, decât unei singure societăți.

- 7 Expunerea de motive a proiectului de lege care a condus la adoptarea legii de modificare a prezentat obiectivele urmărite prin articolul 10 alineatul 3 punctul 3) din Legea privind jocurile după cum urmează:

„Se propune interzicerea publicității privind jocurile, loteriile și pariurile care nu sunt autorizate în temeiul prezentei legi.

Această modificare corespunde interdicției care figurează în prezent la articolul 12 alineatul 3 din Legea privind cursele de cai și clarifică actualul articol 10 alineatul 4 din Legea privind pariurile sportive și loteriile.

Această interdicție vizează protejarea operatorilor de jocuri autorizați de autoritățile daneze împotriva concurenței din partea societăților care nu dețin o astfel de autorizație și care nu pot comercializa sau intermedia în mod legal jocuri în Danemarca.

Prin publicitate în sensul prezentei legi trebuie să se înțeleagă toate formele de anunțare sau de comunicare de informații cu privire la activitățile și la ofertele comerciale ale operatorilor de jocuri.

Această interdicție nu se aplică însă trimerilor editoriale din presa scrisă sau digitală.

Interdicția se aplică întregii media. În consecință, publicitatea este interzisă atât în presa scrisă, cât și la radio, la televiziune și în media digitală, de exemplu sub formă de bannere publicitare.

De asemenea, în temeiul articolului 10 alineatul 3 punctul 3), este interzisă publicitatea privind activitățile operatorilor de jocuri, în special privind site-urile lor internet, adresele acestora etc.”

Litigiul principal și întrebarea preliminară

- 8 Domnii Falbert și Madsen sunt fostul și, respectiv, actualul responsabil cu publicarea al cotidianului danez *Ekstra Bladet*, al cărui proprietar este societatea JP/Politikens Hus.
- 9 Inculpații din litigiul principal fac obiectul unei acțiuni penale în fața instanței de trimitere pentru încălcarea printre altele a articolului 10 alineatul 3 punctul 3) din Legea privind jocurile, pentru faptul că au publicat anunțuri publicitare în cotidianul *Ekstra Bladet*, precum și pe site-urile internet ale acestui cotidian, cum sunt „www.ekstrabladet.dk” și „www.ekstrabladet.tv”, în beneficiul unor societăți de pariuri care oferă jocuri și pariuri în Danemarca fără să fi obținut o autorizație în această privință.
- 10 Instanța de trimitere se întreabă dacă legea de modificare trebuie calificată drept „reglementare tehnică” în sensul Directivei 98/34 și dacă, prin urmare, ea ar fi trebuit să fie notificată Comisiei în temeiul articolului 8 alineatul (1) din această directivă.
- 11 Potrivit respectivei instanțe, trebuie să se stabilească în special, astfel cum susțin în fața sa inculpații din litigiul principal, dacă legea de modificare este o „normă pentru servicii” în sensul articolului 1 punctul 5 din Directiva 98/34, în măsura în care vizează în mod specific serviciile societății informaționale.
- 12 În această privință, instanța menționată arată că, înainte de intrarea în vigoare a legii de modificare, era interzisă doar organizarea jocurilor în Danemarca de către operatori străini prin intermediul canalelor de distribuție fizice și că această lege avea ca finalitate și ca obiect, după cum ar reieși din lucrările sale pregătitoare, să extindă interdicția privind organizarea jocurilor în Danemarca de către operatori străini și la jocurile oferite prin intermediul internetului.
- 13 Din moment ce legea de modificare viza extinderea interdicției preexistente la servicii noi, precum jocurile online, instanța de trimitere consideră că această lege nu privește, numai „într-o manieră implicită sau în mod accidental”, ofertele privind jocurile online și publicitatea aferentă. Dimpotrivă, ar fi vorba despre o reglementare referitoare la accesul la noi servicii ale societății informaționale cu privire la care Directiva 98/34 ar impune, astfel cum ar reieși din lucrările pregătitoare ale acesteia, notificarea Comisiei. În această privință, ar fi fără incidență faptul că, în urma legii de modificare, intermedierea participării la jocuri, indiferent dacă este oferită online sau nu, era interzisă.
- 14 În aceste condiții, Københavns byret (Tribunalul Municipal din Copenhaga, Danemarca) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„Este vorba, în prezenta cauză, despre o normă care trebuie notificată potrivit articolului 8 alineatul (1) coroborat cu articolul 1 punctele 1, 2, 5 și 11 din [Directiva 98/34] în ipoteza în care:

a) trebuie aplicată o lege de modificare a unei legi privind anumite jocuri, loterii și pariuri prin care se introduce o dispoziție care prevede sancțiuni penale printre altele împotriva oricărei persoane care în mod intenționat sau printr-o neglijență gravă «comercializează jocuri, loterii sau pariuri pe teritoriul național fără a deține o autorizație în conformitate cu articolul 1», precum și împotriva oricărei persoane care în mod intenționat sau printr-o neglijență gravă «face publicitate jocurilor, loteriilor sau pariurilor care nu au fost autorizate în conformitate cu articolul 1»

și

b) rezultă din lucrările pregătitoare ale acestei legi de modificare că obiectivul urmărit prin aceste dispoziții penale este, pe de o parte, de a clarifica sau de a introduce o interdicție privind jocurile oferite online de societăți de jocuri din afara Danemarcei și care vizează în mod direct piața daneză și, pe de altă parte, de a interzice publicitatea, printre altele pentru jocurile oferite online de societăți de jocuri din afara Danemarcei, în condițiile în care rezultă din aceleași lucrări pregătitoare că, în temeiul normelor în vigoare înainte de modificare, nu există nicio îndoială că sunt interzise jocurile unei societăți de jocuri din afara Danemarcei care utilizează canale de distribuție prin care aceste jocuri sunt comercializate în mod fizic pe teritoriul Danemarcei, însă există îndoieli că ar fi interzise jocurile din afara Danemarcei care se adresează unor jucători danezi care, din punct de vedere fizic, sunt situate în afara Danemarcei; prin urmare, este necesar să se clarifice dacă și astfel de jocuri sunt vizate. Rezultă de asemenea din lucrările pregătitoare că se propune introducerea unei interdicții privind publicitatea pentru jocurile, loteriile și pariurile care nu sunt autorizate în temeiul legii respective, că modificarea este conformă cu interdicția în vigoare prevăzută la articolul 12 alineatul 3 din Legea privind cursele de cai și că aceasta clarifică dispozițiile articolului 10 alineatul 4 din Legea privind pariurile sportive și loteriile în vigoare la acea dată. Rezultă de asemenea din lucrările pregătitoare că scopul interdicției este de a proteja operatorii de jocuri care dețin o autorizație emisă de autoritățile daneze împotriva concurenței din partea societăților care nu dețin o astfel de autorizație și care, prin urmare, nu pot oferi și nu pot intermedia în mod legal jocuri în Danemarca?”

Cu privire la întrebarea preliminară

- 15 Prin intermediul întrebării preliminare, instanța de trimitere urmărește să afle dacă articolul 1 din Directiva 98/34 trebuie interpretat în sensul că constituie o reglementare tehnică, în sensul acestei dispoziții, supusă obligației de notificare în temeiul articolului 8 alineatul (1) din această directivă, o dispoziție națională precum cea în discuție în litigiul principal, care prevede sancțiuni penale în cazul comercializării unor jocuri, loterii sau pariuri pe teritoriul național fără autorizație, precum și în cazul publicității pentru jocuri, loterii sau pariuri care nu au fost autorizate.
- 16 În această privință, trebuie amintit că rezultă dintr-o jurisprudență constantă că nu constituie reglementări tehnice, în sensul articolului 1 punctul 11 din Directiva 98/34, dispozițiile naționale care se limitează să prevadă condițiile de stabilire a întreprinderilor sau de prestare a serviciilor de către acestea precum dispozițiile care supun exercitarea unei activități profesionale unei autorizații prealabile (a se vedea în acest sens printre altele Hotărârea din 4 februarie 2016, Ince, C-336/14, EU:C:2016:72, punctul 76, și Hotărârea din 1 februarie 2017, Município de Palmela, C-144/16, EU:C:2017:76, punctul 26).
- 17 În speță, este necesar să se considere, astfel cum a arătat avocatul general la punctele 31 și 32 din concluzii, că o dispoziție națională precum articolul 10 alineatul 1 punctul 1) din Legea privind jocurile, în măsura în care sancționează comercializarea jocurilor de noroc fără autorizație prealabilă, trebuie să fie calificată drept „dispoziție care supune exercitarea unei activități profesionale unei autorizații prealabile” în sensul jurisprudenței citate la punctul anterior.
- 18 În consecință, o asemenea dispoziție nu intră sub incidența noțiunii „reglementare tehnică” vizate la articolul 1 din Directiva 98/34.
- 19 În ceea ce privește problema dacă articolul 10 alineatul 3 punctul 3) din Legea privind jocurile, care sancționează publicitatea pentru serviciile privind jocurile de noroc neautorizate, constituie o „reglementare tehnică” în sensul articolului 1 din Directiva 98/34, supusă obligației de comunicare în temeiul articolului 8 alineatul (1) din această directivă, trebuie arătat mai întâi că, deși există o legătură strânsă între articolul 10 alineatul 1 punctul 1) din Legea privind jocurile, care sancționează comercializarea jocurilor de noroc fără autorizație prealabilă, și articolul 10 alineatul 3 punctul 3) din Legea privind jocurile, în măsura în care această dispoziție sancționează activitățile de publicitate

pentru asemenea jocuri neautorizate, nu rezultă totuși că această din urmă dispoziție trebuie să fie calificată drept „dispoziție care supune exercitarea unei activități profesionale unei autorizații prealabile” în sensul jurisprudenței amintite la punctul 16 din prezenta hotărâre. Astfel, asemenea dispoziții, în pofida existenței unei legături strânse între ele, au funcții și domenii de aplicare diferite (a se vedea în acest sens Hotărârea din 13 octombrie 2016, M. și S., C-303/15, EU:C:2016:771, punctul 28).

- 20 Trebuie arătat în continuare că nu reiese din dosarul prezentat Curții dacă legea de modificare, prin care a fost introdus articolul 10 alineatul 3 punctul 3) din Legea privind jocurile, care sancționează publicitatea pentru serviciile privind jocurile de noroc neautorizate, a modificat normele anterioare privind jocurile, în special prin extinderea domeniului lor de aplicare la jocurile online oferite de operatori străini de jocuri sau, dimpotrivă, s-a limitat să precizeze sau să clarifice respectivele norme anterioare.
- 21 În această privință, este necesar să se arate în primul rând că problema dacă interzicerea publicității pentru jocurile neautorizate, astfel cum este prevăzută la articolul 10 alineatul 3 punctul 3) din Legea privind jocurile, în special în ceea ce privește jocurile de noroc online oferite de operatori străini de jocuri, era deja prevăzută de normele anterioare privind jocurile, astfel încât legea de modificare s-ar fi limitat să clarifice această interdicție, sau dacă, dimpotrivă, interdicția menționată a fost introdusă în Legea privind jocurile prin legea de modificare constituie o chestiune de drept național care este de competența instanței de trimitere (a se vedea în acest sens Hotărârea din 21 aprilie 2005, Lindberg, C-267/03, EU:C:2005:246, punctul 83).
- 22 În al doilea rând, trebuie amintit că proiectul de lege care a condus la adoptarea legii de modificare ar fi trebuit să fie supus obligației de notificare în temeiul articolului 8 alineatul (1) din Directiva 98/34 doar în ipoteza în care legea de modificare ar fi introdus, la articolul 10 alineatul 3 punctul 3) din Legea privind jocurile, interdicția referitoare la publicitatea pentru jocurile neautorizate, în special în ceea ce privește jocurile de noroc online oferite de operatori străini de jocuri.
- 23 Astfel, pentru ca o reglementare națională nouă să fie considerată o reglementare tehnică care trebuie notificată în temeiul Directivei 98/34, ea nu trebuie să se limiteze să reproducă sau să înlocuiască, fără a adăuga specificații tehnice și nici alte cerințe noi sau suplimentare, reglementări tehnice existente notificate în mod corespunzător Comisiei (a se vedea în acest sens Hotărârea din 21 aprilie 2005, Lindberg, C-267/03, EU:C:2005:246, punctul 85).
- 24 În cazul în care legea de modificare ar fi introdus, la articolul 10 alineatul 3 punctul 3) din Legea privind jocurile, interdicția referitoare la publicitatea pentru jocurile neautorizate, în special prin extinderea domeniului său de aplicare la jocurile online oferite de operatori străini, este necesar să se examineze dacă această dispoziție constituie o „reglementare tehnică” în sensul Directivei 98/34.
- 25 În această privință, trebuie amintit că noțiunea „reglementare tehnică” include patru categorii de măsuri, și anume, în primul rând, „specificația tehnică”, în sensul articolului 1 punctul 3 din Directiva 98/34, în al doilea rând, „alte cerințe”, astfel cum sunt definite la articolul 1 punctul 4 din această directivă, în al treilea rând, „normele pentru servicii”, prevăzute la articolul 1 punctul 5 din directiva menționată, și, în al patrulea rând, „actele cu putere de lege sau actele administrative ale statelor membre care interzic fabricarea, importul, comercializarea sau utilizarea unui produs ori care interzic prestarea sau utilizarea unui serviciu sau stabilirea în calitate de prestator de servicii”, în sensul articolului 1 punctul 11 din aceeași directivă (Hotărârea din 4 februarie 2016, Ince, C-336/14, EU:C:2016:72, punctul 70, și Hotărârea din 13 octombrie 2016, M. și S., C-303/15, EU:C:2016:771, punctul 18).
- 26 În speță, trebuie analizat în primul rând dacă articolul 10 alineatul 3 punctul 3) din Legea privind jocurile este susceptibil să fie calificat drept „reglementare tehnică” având în vedere apartenența sa la categoria „norme pentru servicii” în sensul articolului 1 punctul 5 din Directiva 98/34.

- 27 Trebuie amintit că, potrivit articolului 1 punctul 2 din această directivă, respectiva categorie „reglementare tehnică” include numai normele privind serviciile societății informaționale, adică orice serviciu prestat la distanță, prin mijloace electronice și la solicitarea individuală a beneficiarului serviciului (a se vedea Hotărârea din 13 octombrie 2016, *M. și S.*, C-303/15, EU:C:2016:771, punctul 21, precum și Hotărârea din 1 februarie 2017, *Município de Palmela*, C-144/16, EU:C:2017:76, punctul 28).
- 28 În această privință, este necesar să se arate că articolul 10 alineatul 3 punctul 3) din Legea privind jocurile vizează în principiu două tipuri de servicii, și anume, pe de o parte, serviciile de publicitate, care fac obiectul imediat al sancțiunilor prevăzute la această dispoziție, și, pe de altă parte, serviciile de jocuri la care se referă interdicția privind publicitatea și care constituie obiectul principal al Legii privind jocurile, avută în vedere în ansamblul său.
- 29 Or, atât serviciile de publicitate, cât și serviciile de jocuri, în măsura în care sunt prestate în special prin mijloace electronice (online), constituie „servicii ale societății informaționale” în sensul articolului 1 punctul 2 din Directiva 98/34, iar normele referitoare la acestea sunt, în consecință, susceptibile să fie calificate drept „norme pentru servicii” în sensul articolului 1 punctul 5 din Directiva 98/34.
- 30 Trebuie arătat însă că, pentru a putea fi calificată drept „normă pentru servicii”, o normă trebuie, în conformitate cu definiția care figurează la articolul 1 punctul 5 din Directiva 98/34, să vizeze „în mod special” serviciile societății informaționale.
- 31 În speță, din decizia de trimitere reiese că instanța de trimitere urmărește să afle dacă se poate considera că articolul 10 alineatul 3 punctul 3) din Legea privind jocurile vizează „în mod special” serviciile societății informaționale în condițiile în care, printre altele, textul acestei dispoziții nu menționează în mod explicit serviciile societății informaționale și nu stabilește nicio distincție între servicii care nu sunt prestate online și servicii prestate online. Această instanță indică totuși că pare să reiasă din lucrările pregătitoare ale legii de modificare că această lege viza printre altele să extindă dispoziția menționată la serviciile online.
- 32 În această privință, trebuie arătat în primul rând că problema dacă o normă vizează în mod special servicii ale societății informaționale trebuie, potrivit articolului 1 punctul 5 prima liniuță din Directiva 98/34, să fie stabilită atât în raport cu motivarea, cât și în raport cu textul dispozitivului acestei norme. În plus, în temeiul aceleiași dispoziții, nu este necesar ca norma în cauză să aibă în totalitate „ca scop și obiect specific” reglementarea unor servicii ale societății informaționale, din moment ce este suficient ca respectiva normă să urmărească acest scop sau acest obiect în anumite dispoziții ale sale.
- 33 În consecință, în cazul în care doar din textul unei norme naționale nu reiese că ea vizează, cel puțin în parte, să reglementeze în mod special servicii ale societății informaționale – de exemplu întrucât textul normei nu stabilește, precum în speță, nicio distincție între servicii care nu sunt prestate online și servicii prestate online –, acest obiect poate totuși să decurgă în mod clar din motivarea acestei norme, astfel cum ea rezultă, în conformitate cu regulile de interpretare naționale pertinente în această privință, printre altele din lucrările pregătitoare ale normei menționate.
- 34 În al doilea rând, după cum a arătat avocatul general la punctul 63 din concluzii, reiese din considerentele (7) și (8) ale Directivei 98/48, prin care a fost modificată Directiva 98/34, că aceasta are ca obiectiv adaptarea reglementărilor naționale existente la noile servicii ale societății informaționale și evitarea „restricții[lor] cu privire la libera circulație a serviciilor și la libertatea de stabilire, conducând la refragmentarea pieței interne”.
- 35 Or, ar contraveni acestui obiectiv faptul de a exclude de la calificarea drept normă care vizează în mod special astfel de servicii în sensul articolului 1 punctul 5 din Directiva 98/34 o normă care, potrivit lucrărilor sale pregătitoare, are în mod clar ca scop și ca obiect extinderea unei norme existente la

servicii ale societății informaționale, pentru simplul motiv că dispozitivul său nu menționează în mod expres aceste servicii, ci le înglobează în cadrul unei noțiuni de servicii mai largă, care acoperă atât servicii prestate online, cât și servicii care nu sunt prestate online.

- 36 Prin urmare, o dispoziție națională precum articolul 10 alineatul 3 punctul 3) din Legea privind jocurile constituie o reglementare tehnică care trebuie să fie notificată Comisiei înainte de adoptarea sa, din moment ce reiese cu claritate din lucrările pregătitoare ale acestei dispoziții că ea avea ca obiect și ca scop extinderea la serviciile de jocuri online a unei interdicții preexistente privind publicitatea, aspect care trebuie stabilit de instanța națională.
- 37 Având în vedere ansamblul considerațiilor care precedă, trebuie să se răspundă la întrebarea adresată că articolul 1 din Directiva 98/34 trebuie interpretat în sensul că o dispoziție națională, precum cea în discuție în litigiul principal, care prevede sancțiuni penale în cazul comercializării unor jocuri, loterii sau pariuri pe teritoriul național fără autorizație nu constituie o reglementare tehnică, în sensul acestei dispoziții, supusă obligației de notificare în temeiul articolului 8 alineatul (1) din respectiva directivă. În schimb, o dispoziție națională, precum cea în discuție în litigiul principal, care prevede sancțiuni penale în cazul publicității pentru jocuri, loterii sau pariuri care nu au fost autorizate constituie o reglementare tehnică, în sensul acestei dispoziții, supusă obligației de notificare în temeiul articolului 8 alineatul (1) din directiva menționată, din moment ce reiese cu claritate din lucrările pregătitoare ale acestei dispoziții de drept național că ea avea ca obiect și ca scop extinderea la serviciile de jocuri online a unei interdicții preexistente privind publicitatea, aspect care trebuie stabilit de instanța națională.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 38 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera întâi) declară:

Articolul 1 din Directiva 98/34/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 iunie 1998 referitoare la procedura de furnizare de informații în domeniul standardelor, reglementărilor tehnice și al normelor privind serviciile societății informaționale, astfel cum a fost modificată prin Directiva 98/48/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 20 iulie 1998, trebuie interpretat în sensul că o dispoziție națională, precum cea în discuție în litigiul principal, care prevede sancțiuni penale în cazul comercializării unor jocuri, loterii sau pariuri pe teritoriul național fără autorizație nu constituie o reglementare tehnică, în sensul acestei dispoziții, supusă obligației de notificare în temeiul articolului 8 alineatul (1) din respectiva directivă. În schimb, o dispoziție națională, precum cea în discuție în litigiul principal, care prevede sancțiuni penale în cazul publicității pentru jocuri, loterii sau pariuri care nu au fost autorizate constituie o reglementare tehnică, în sensul acestei dispoziții, supusă obligației de notificare în temeiul articolului 8 alineatul (1) din directiva menționată, din moment ce reiese cu claritate din lucrările pregătitoare ale acestei dispoziții de drept național că ea avea ca obiect și ca scop extinderea la serviciile de jocuri online a unei interdicții preexistente privind publicitatea, aspect care trebuie stabilit de instanța națională.

Semnături